

رینمایہی

ژمارہ ۲۰۱۵/۲۴۲
وہزارہتی کۆمہ لایہتی و تہندروستی

۲۰۱۵/۱/۲۰

رینمایہی وہزارہتی کاروباری کۆمہ لایہتی و تہندروستی سہبارہت بہ خہتہنہ کردنی ناپزیشکی کوران

مہہست لہ خہتہنہ کردنی ناپزیشکی ئہوہیہ کہ لہبہر ہۆکاری ئایینی بان کولتووری ئہو کردہوہیہ بکریٹ، کہ چہرمی پیشہوہی چووکی کور (زمکہر) بہ برین لادہبریٹ. لہ ناو جوولہکہوہ موسلماناندا باہخی ئایینی خہتہنہ کردنی کور شتیکی سہرہکیہ. بہپئی خہملاندنہکان لہ فیئلہندا لہبہر ہۆکاری ئایینی سالانہ زیاتر لہ ۴۰۰ کور خہتہنہ دہکریٹ.

بہپئی تیگہہشتنی پسیورانی ئہوروی، خہتہنہ کردنی کوران بہ بیرکردنہوہی ریگری کردنی پیشوخت لہ روودانی شتیگ لہ زانستی پزیشکیدا بہپیویست نوز انراوہ. بہپئی ئہو لیکۆلینہوہیہی کہ دہزگای تہندروستی و خوشگوزہرانی لہ سالی ۲۰۱۴ ئہنجامی داوہ، زیانی زور خراب کہ پھیوندی ہہبیت بہ خہتہنہ کردنہوہ بہدگمہن دہر دہکویٹ. بہ لآم زیانی سووک و مامناوندی دہر دہکویٹ، ئہو شتانہش زیاتر ئہو کاتانہ دہر دہکمون کہ خہتہنہ کردنہک لہدوای تہمہنی شیرخوار دنہوہ بکریٹ، بان کہرہستہی ناخاوتین بہکار بہینریت بان کہستیکی بی ئہزموون کارہکہ بکات. کاریگہری خرابی درئیخایہنی خہتہنہ کردنی ناپزیشکی (وہکو کاریگہری لہسہر سیکس، زیانی دہروونی) لہو پپاداچوونہوہ سیستہماتیکانہی کہ دۆزراونہتہوہ باس نہکر اوہ.

خہتہنہ کردنی ناپزیشکی کردہوہیہکہ کہ پاشگہز بوونہوہی لی نیہ، لہو حالہتہدا دہستکاری کردنیکی بی پرسی سہلامتی لہشی ئہو کورہیہ. بہ لآم لہگہل ئہوشدا دواختستی خہتہنہ کردن بۆ تہمہنی گہورہیہی بان تاکو ئہو کاتہی کہ کورہکہ لہ رووی تہمہن و گہشہکردنہوہ بتوانیت رہزامہندی خوی بدات بۆ ئہو کارہ لہ رووی ئایینیہوہ ئیمکانی نیہ.

پیویستکردنی دانانی یاسا بۆ خہتہنہ کردنی کوران لہ سالی ۲۰۱۳ دا لہو روونکردنہوہیہدا کہ گروپیکی کارکردن کہ لہ لایہن وہزارہتی کۆمہ لایہتی و تہندروستیہوہ دانراوہو بہ کۆدہنگی پیشکشی کرد ئہوہ بوو کہ وترا، پیویستہ خہتہنہ کردنی کوران کہ بہہۆکاری ئایینی و کولتووریہوہ دہکریٹ بہ چہند مہرجیکی دیاری کراو ریگای پی بدریت (یاداشتی گروپی کاری وہزارہتی کۆمہ لایہتی و تہندروستی ۲۰۰۳:۳۹). ئامانج لہ دانانی مہر جہکانیش ئہوہ بوو کہ دلنایایی بدریت لہسہر ئہوہی کہ کردہوہکہ لہ ہلومہرجیکی بی مہترسی دہکریٹ.

خہتہنہ کردنی ناپزیشکی کوران لہ ہیچ ولاتیکی جیہاندا قہدہغہ نہکر اوہ، ہیچ ریگہوتننامہیہکی نیونہتہوہیہیش نیہ کہ بہشیوہیہکی بنہرہتی قہدہغہی بکات. لہ پایزی ۲۰۱۳ دا کۆبوونہوہی گشتی پەرلہمانتار مہکانی ئہنجومہنی ئہورویا لہو راپورتی بریارہکیدا ئہوہی پەسەند کرد کہ ہەر یەك لہ ولاتانی ئہندام خویان لہ رووی پزیشکیہوہ زانستہ پزیشکیہکان و ہلومہرجہکانی تر دیاری بکہن بۆ ئہنجامدانی خہتہنہ کردنی ناپزیشکی کوران.

وہزارہتی کاروباری کۆمہ لایہتی و تہندروستی ئہم رینمایہی لای خواروہ دہدات بۆ کاری خہتہنہ کردنی کوران کہ بہہوہی پزیشکیہوہ نیہ. ئہم رینمایہیہ دہگونجینریت بۆ خہتہنہ کردنی چہرمی پیشہوہی زمکہری ئہو کورانہ کہ تہمہنیان لہخوار ۱۸ سالانہوہیہ و لہبہر ہۆی ناپزیشکی خہتہنہ دہکریٹ

ئہو کہسہی کہ خہتہنہ دہکات

خہتہنہ کردن تہنہا دوکتوریگ دہتوانیت بیکات کہ بہشیوہی یاسایی ریگای پی درایت.

ئہو ریسایانہی کہ تابیہنن بہ کار مہندہ پیشہیہکانی خزمہتی تہندروستیہوہ لہ کاتی ئہنجامدانی خہتہنہ کردنی ناپزیشکیدا دہگونجینرین.

زانباری و ہرگرتی دایک و باوکان

پیویستہ لہسہر دوکتور پیش ئہوہی خہتہنہ کردنہکہ ئہنجام بدات بہپئی پیویست زانباری لہسہر سروشتی خہتہنہ کردنہکہ بدات بہ دایک و باوک بان سہر پەرشتیاری مندالہکہ، ہر وہا لہسہر کاریگہریہکانی و ئیجتمالی ہہوونی زیانہکانی ہر وہا لہسہر ئہوہی کہ ئہو کردہوہیہ پاشگہز بوونہوہی نیہ. دایک و باوک بان سہر پەرشتیاری مندالہکہ دہتوانن دوی ئہوہی ہہموو شتہکانیان بۆ روون کرایہوہ ئینجا رہزامہندی بدہن بۆ ئہنجامدانی خہتہنہ کردنہکہ.

مهرجی ئەنجامدانی خه‌ته‌نکردن ئه‌وه‌یه که سه‌پهرشته‌کانی کوره‌که له‌سه‌ر کاغز ره‌زامه‌ندی خۆیان بده‌ن. به‌پێی ماده‌ی ۵ له یاسای (۱۹۸۳/۳۶۱) تاییه‌ت به‌به‌خۆکردن و مافی چاوپێکه‌وتن له‌گه‌ڵ منداڵ، سه‌پهرشته‌کانی منداڵه‌که پێکه‌وه به‌رپرسیارن له‌و کارانه‌ی که تاییه‌تن به‌به‌خۆکردنی منداڵه‌که‌وه. ئەگه‌ر منداڵه‌که دوو سه‌پهرشته‌ی هه‌بوو، ئه‌وسا ده‌بێت هه‌ر دوو سه‌پهرشته‌که به‌نوسراو ره‌زامه‌ندی خۆیان بده‌ن بۆ خه‌ته‌نکردنه‌که. ئەگه‌ر هاتوو یه‌کێک له سه‌پهرشته‌کان دژایه‌تی خه‌ته‌نکردنه‌که بکات، ئه‌وسا نابێت کرده‌وه‌که ئەنجام بدریت.

گوێگرتن له‌ راو‌بۆ‌چوونی کوره‌که

پنویسته سه‌باره‌ت به‌ خه‌ته‌نکردنه‌که قسه له‌گه‌ڵ کوره‌که بکری‌ت و ده‌بێت به‌پێی پنویسته له‌سه‌ر خه‌ته‌نکردنه‌که‌و کاریگه‌ریه‌کانی زانیاری پێ بدریت به‌و شیوه‌یه‌ی که له‌گه‌ڵ ئاستی ته‌مه‌نیدا ده‌گونجیت.

ئەگه‌ر کوره‌که له‌سه‌ر بنه‌مای ته‌مه‌نی و ئاستی گه‌شه‌کردنی خۆی توانای هه‌بێت که له‌ مانای خه‌ته‌نکردن تی بگات و ئینجا بلێت من نامو‌یت خه‌ته‌نه بکری‌م، نابێت به‌پێچه‌وانه‌ی ویستی ئه‌وه‌وه به‌ زۆر خه‌ته‌نه بکری‌ت.

که‌مه‌کردنه‌وه‌ی نازار و هه‌لومه‌رجه‌کانی خه‌ته‌نه‌کردن

خه‌ته‌نه‌کردن ده‌بێت به‌ نازار‌شکاندن ئەنجام بدریت، که دوکتور جییه‌جی ده‌کات.

پنویسته خه‌ته‌نه‌کردن له هه‌لومه‌رجه‌ی خاوتن‌کراو‌دا (ته‌عقیم کراو) ئەنجام بدریت و هه‌روه‌ها ده‌بێت هه‌لومه‌رجه‌کانی نه‌شته‌رگه‌ریه‌که له‌ پروکانی تریشه‌وه و هه‌و پنیوست بێت.

خه‌ریه‌کانی کرده‌وه‌که

خه‌ته‌نه‌کردنی ناپزیشکی کوران ناچێته چوار‌چێوه‌ی خزمه‌تی ته‌ندروستی گشتیه‌وه که پاره‌ی بۆ ته‌رخان کراوه.

له‌ کۆتاییدا

به‌پێی ماده‌ی ۲۴ (۳) ی ریکه‌وتنی گشتی تاییه‌ت به‌ مافه‌کانی منداڵان، ئه‌و ولاتانه‌ی که ریکه‌وتنه‌که‌یان کردووه کار بۆ ئه‌وه ده‌کهن که به‌ کاریگه‌رترین و گونجاوترین چۆری کرده‌وه هه‌رچی ئه‌و نه‌ریته کۆنانه هه‌یه که زیان ده‌گه‌یه‌نیت به‌ ته‌ندروستی منداڵان نه‌هێلن.

فینله‌ندا کار بۆ ئه‌وه ده‌کات که خه‌ته‌نه‌کردنی ناپزیشکی کوران که‌م بکری‌ته‌وه، ئه‌ویش به‌ به‌گفتوگۆ و دیالۆک کردن له‌گه‌ڵ کۆمه‌لگه ئایینییه‌کان. ئه‌و بلاکراوه زانیاریه‌ فه‌رمیانه‌ی که ده‌درین به‌ کۆچه‌ران و داواکارانی په‌نابه‌ری زانیاری تی ده‌کری‌ت سه‌باره‌ت به‌ مه‌رجه‌کانی ئەنجامدانی خه‌ته‌نه‌کردنی ناپزیشکی کوران، کاریگه‌ریه‌کانی و ئەگه‌ری زیانه‌کانی.

سوساننا هوه‌فینین Susanna Huovinen و هزیری خزمه‌ته سه‌ر مه‌کیه‌کان

یاککو ئیوریۆ- کۆسکینین Jaakko Yrjö-Koskinen راوێژکاری پزیشکی